УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ДУХОВНОЇ ОСВІТИ
УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ТЕОЛОГІЧНА СЕМІНАРІЯ

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ІНКЛЮЗИВНУ ОСВІТУ (ПІДТРИМКА ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ)

СХВАЛЕНО
Комісія Вченої ради з освітнього середовища, культури доброчесності
протокол № 25 від 10 червня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
протокол № 11 від 24 червня 2026 р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ
наказом Ректора
від 30 червня 2026 року за № 129/ос/вр

Київ 2026

ЗМІСТ

1. Загальні положення 3

2. Нормативно-правова база 4

3. Терміни та визначення 5

4. Принципи інклюзивної освіти в Семінарії 6

5. Порядок прийняття та внесення змін до Положення 7

6. Організація інклюзивного освітнього процесу 7

7. Інклюзивні групи 9

8. Супровід осіб з особливими освітніми потребами 10

9. Інклюзивні технології навчання та цифровий контент 12

10. Безбар’єрний простір та доступність інфраструктури 12

11. Моніторинг та зворотний зв’язок 13

12. Учасники інклюзивного освітнього процесу 14

13. Контроль за виконанням Положення 15

14. Прикінцеві положення 15

1. Загальні положення

1.1. Положення про інклюзивну освіту (підтримка осіб з особливими освітніми потребами) (далі — Положення) Української євангельської теологічної семінарії (далі — Семінарія) визначає організаційні, методичні та управлінські засади забезпечення інклюзивного навчання задля реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття якісної вищої духовної освіти з урахуванням їхніх індивідуальних потреб та можливостей.

1.2. Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу Семінарії: здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, адміністрацію та інших працівників Семінарії.

1.3. Семінарія забезпечує реалізацію інклюзивних політик освітньої діяльності та безбар’єрного простору у своїх приміщеннях відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів якості вищої освіти.

1.4. Семінарія надає освітні послуги здобувачам освіти на рівній основі, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров’я, християнського віросповідання, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти.

1.5. Ректор Семінарії забезпечує створення в закладі інклюзивного освітнього середовища та несе відповідальність за реалізацію інклюзивної політики Семінарії.

1.6. Положення є складовою частиною системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Семінарії та розроблене з урахуванням вимог критерію 7.5 Критеріїв оцінювання якості освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі — НАЗЯВО).

2. Нормативно-правова база

2.1. Положення розроблено відповідно до таких нормативно-правових актів та рекомендацій:

- Конституція України;
- Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю;
- Закон України «Про освіту» (частини 3, 4 статті 19);
- Закон України «Про вищу освіту» (пункт 18 частини 1 статті 1, пункт 3 частини 3 статті 32, частина 7 статті 33, пункт 6 частини 1 статті 62);
- Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»;
- Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 635 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (пункт 25);
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07 червня 2024 р. № 527-р «Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024–2026 роки»;
- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (далі — ESG 2015), зокрема Стандарт 1.6;
- Роз’яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми НАЗЯВО (підкритерій 7.5);
- Статут Семінарії;
- Положення про організацію освітнього процесу Семінарії.

3. Терміни та визначення

3.1. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

Особа з особливими освітніми потребами — особа, яка потребує додаткової постійної або тимчасової підтримки в освітньому процесі задля забезпечення її права на освіту.

Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, які гарантовані державою, що ґрунтується на принципі недискримінації, урахування багатоманітності людини, ефективного залучення й включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивна група — група у закладі вищої освіти, де поряд з іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

Розумне пристосування — внесення необхідних та відповідних модифікацій і корективів у середовище та освітній процес, що не призводить до непропорційного чи невиправданого навантаження, задля забезпечення особам з інвалідністю можливості реалізовувати нарівні з іншими всі права та свободи людини.

Універсальний дизайн в освіті — дизайн предметів, навколишнього середовища, освітніх програм та послуг, що покликаний зробити їх максимально придатними для використання всіма особами без потреби адаптації чи спеціального дизайну.

Психолого-педагогічний супровід — системна діяльність, спрямована на з’ясування психологічних особливостей здобувача освіти з особливими освітніми потребами, зміцнення та збереження його психічного здоров’я, надання необхідної допомоги з адаптації в освітнє середовище.

Індивідуальний навчальний план (ІНП) — документ, що визначає послідовність, форму й темп засвоєння здобувачем освіти з особливими

освітніми потребами освітніх компонентів освітньої програми з урахуванням індивідуальних потреб та можливостей такого здобувача.

Безбар'єрний простір — середовище, організоване в такий спосіб, щоби забезпечити безперешкодний доступ до приміщень, інформації, послуг та комунікацій для всіх осіб, зокрема осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп.

3.2. Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в законах України «Про освіту», «Про вищу освіту» та Положенні про організацію освітнього процесу Семінарії.

4. Принципи інклюзивної освіти в Семінарії

4.1. Організація інклюзивного освітнього процесу в Семінарії базується на таких принципах:

- принцип недискримінації та рівного доступу до освіти;
- повага до людської гідності, індивідуальної автономії та незалежності кожної особи;
- урахування багатоманітності людини та індивідуальних відмінностей;
- рівність можливостей та повне й ефективне залучення до освітнього процесу;
- доступність освітнього середовища, інформації та комунікацій;
- застосування принципів універсального дизайну в освіті;
- гнучкість навчання та індивідуалізація освітньої траєкторії;
- християнські цінності милосердя, любові до ближнього та підтримки кожної людини як образу Божого;
- конфіденційність інформації про стан здоров'я та особливі потреби здобувачів освіти;
- системність, послідовність та безперервність підтримки протягом усього періоду навчання.

4.2. Семінарія під час акредитаційної експертизи демонструє готовність забезпечити реалізацію права на освіту для різних груп осіб з особливими освітніми потребами.

5. Порядок прийняття та внесення змін до Положення

5.1. Зміни та доповнення до цього Положення ініціюються не менше ніж 2/4 складу Вченої ради, а також у разі набрання чинності змін у нормативно-правових актах України.

5.2. Підготовка та розгляд проєкту Положення здійснюється відповідною тимчасовою робочою комісією Вченої ради.

5.3. Деканат Семінарії схвалює підготовлений проєкт Положення, а Вчена рада затверджує його в новій редакції.

5.4. Зміни та доповнення до Положення в новій редакції вводяться в дію відповідним наказом Ректора Семінарії.

5.5. Порядок внесення змін до цього Положення регулюється Інструкцією про внесення змін до положень та інших локальних актів Семінарії.

6. Організація інклюзивного освітнього процесу

6.1. Основою набуття освіти є стандарти вищої освіти, обов’язкові для всіх здобувачів, незалежно від стану їх здоров’я або наявності особливих освітніх потреб. Водночас Семінарія зобов’язується забезпечити умови, за яких загальні академічні вимоги не дискримінуватимуть здобувачів з особливими освітніми потребами.

6.2. Організація освітнього процесу для здобувачів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу Семінарії із застосуванням адаптацій та модифікацій, передбачених цим Положенням.

6.3. Семінарія здійснює систематичний моніторинг та аналіз потреб здобувачів освіти для врахування їх під час організації освітнього процесу.

6.4. За результатами моніторингу Семінарія забезпечує:

- запровадження гнучких методів навчання й викладання;

- адаптацію розподілу, планування та надання навчальних ресурсів;
- подачу навчального матеріалу в альтернативних форматах (аудіозапис лекцій, інструкції до виконання самостійних завдань, збільшений шрифт, електронний формат тощо);
- застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування, зокрема української жестової мови, рельєфно-крапкового шрифту (шрифту Брайля);
- забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний, аудіо, відео формати та інші);
- забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями.

6.5. Навчання осіб з особливими освітніми потребами може здійснюватися за індивідуальним навчальним планом, який розробляється на основі навчального плану спеціальності, силабусів курсів з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності).

6.6. Індивідуальний навчальний план передбачає пристосування чи модифікації навчального процесу для створення максимально комфортних умов навчання. План є спільним зусиллям здобувача, викладача дисципліни та відповідальної особи навчально-виховного підрозділу Семінарії.

6.7. Індивідуальний навчальний план підписується здобувачем освіти та затверджується заступником декана з навчально-виховної роботи.

6.8. Не допускається на вимогу здобувача з особливими освітніми потребами спрощувати чи скорочувати обсяг навчального матеріалу, оскільки це знижує якість фахової підготовки. При цьому має бути забезпечена доступність навчального матеріалу в адаптованих форматах.

6.9. Процес оцінювання проводиться у формі, доступній здобувачам з особливими освітніми потребами; при цьому результати оцінювання мають демонструвати їх прогрес і досягнення в опануванні курсу.

7. Інклюзивні групи

7.1. Інклюзивна група створюється на підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного із батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб.

7.2. Створення інклюзивної групи та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу ректора Семінарії за поданням відповідального працівника, що здійснює супровід здобувачів з особливими освітніми потребами.

7.3. Гранична чисельність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в одній групі визначається з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо, про що зазначається в наказі ректора Семінарії.

7.4. Лекційні, практичні, семінарські та інші види занять в інклюзивній групі здійснюються з використанням спеціального обладнання, навчально-методичних матеріалів у форматі, що сприяє сприйняттю та засвоєнню навчальної інформації здобувачами з особливими освітніми потребами.

7.5. При організації навчального процесу в інклюзивній групі слід враховувати психофізіологічні особливості та перешкоди у навчанні здобувачів різних нозологій, їх потреби в компенсації сенсорних порушень, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють інтеграцію здобувачів у Семінарії, потреби у фізичній реабілітації тощо.

8. Супровід осіб з особливими освітніми потребами

8.1. Організацію інклюзивного навчання та забезпечення супроводу осіб з особливими освітніми потребами в Семінарії здійснює навчально-виховний підрозділ спільно з навчально-методичним підрозділом.

8.2. Навчально-виховний підрозділ координує процес організації інклюзивного навчання та забезпечення супроводу на підставі цього Положення, Статуту Семінарії та Положення про організацію освітнього процесу Семінарії.

8.3. До роботи зі здобувачами з особливими освітніми потребами можуть залучатися педагогічні, науково-педагогічні й наукові працівники Семінарії, представники адміністрації та інші фахівці за потреби.

8.4. Навчально-виховний підрозділ Семінарії в питанні супроводу здобувачів з особливими освітніми потребами у співпраці зі структурними підрозділами виконує такі завдання:

- розроблює індивідуальний навчальний план здобувача, проводить моніторинг його виконання, за потреби вносить зміни;
- оцінює потреби здобувача у забезпеченні необхідними спеціальними засобами навчання та подає відповідні подання до структурних підрозділів;
- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) науково-педагогічних працівників для роботи зі здобувачами з особливими освітніми потребами;
- консультує та надає методичну допомогу викладачам щодо організації інклюзивного освітнього процесу;
- сприяє у підготовці навчальних матеріалів, доступних у різних форматах;
- провадить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до здобувачів з особливими освітніми потребами;

- співпрацює із закладами соціального захисту населення, громадськими об’єднаннями для здійснення волонтерської діяльності.

8.5. Супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в Семінарії передбачає три складові частини:

1) *навчально-організаційний супровід* — допомога учасникам освітнього процесу в організації навчання, написання та моніторинг виконання індивідуального навчального плану, організація індивідуальних консультацій, координація взаємодії між здобувачем, викладачами та адміністрацією;
2) *психолого-педагогічний супровід* — системна діяльність, що включає надання психологічної та педагогічної допомоги здобувачам з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу, з’ясування психологічних особливостей кожного здобувача, зміцнення та збереження його психічного здоров’я, сприяння адаптації в інтегроване освітнє середовище та особистісному розвитку;
3) *соціальний супровід* — заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів з особливими освітніми потребами, зокрема: надання інформації та допомоги у влаштуванні в академічну спільноту Семінарії, організація волонтерської допомоги, подолання соціальної ізоляції, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення до всіх сфер суспільного життя Семінарії.

8.6. Супровід розпочинається з моменту звернення особи з особливими освітніми потребами до Семінарії та триває протягом усього навчання в Семінарії.

8.7. Консультування викладача щодо пристосувань або модифікацій для конкретного здобувача проводить відповідальна особа навчально-виховного підрозділу. У випадку незгоди викладача із запропонованими змінами розгляд

питання впродовж 5 робочих днів виноситься на обговорення з керівником навчально-виховного підрозділу Семінарії.

9. Інклюзивні технології навчання та цифровий контент

9.1. Семінарія застосовує інклюзивні технології викладання та навчання, а також створює цифровий інклюзивний навчальний контент, що забезпечує доступність для всіх здобувачів освіти.

9.2. При розробленні та використанні електронних навчальних матеріалів забезпечується:

- доступність електронних ресурсів для осіб з порушеннями зору (альтернативний текст для зображень, можливість збільшення шрифту, сумісність з програмами екранного зчитування);
- доступність відео- та аудіоматеріалів (субтитри, текстова розшифровка, сурдопереклад за потреби);
- доступність системи дистанційного навчання (LMS) для здобувачів з різними видами порушень;
- використання електронних платформ, що відповідають стандартам доступності (WCAG 2.1 або вищий рівень).

9.3. Навчально-методичний підрозділ спільно з навчально-виховним підрозділом здійснює експертизу доступності цифрового навчального контенту та надає рекомендації викладачам щодо його адаптації.

9.4. Педагогічні, науково-педагогічні й наукові працівники Семінарії при підготовці навчальних матеріалів дотримуються принципів універсального дизайну в освіті та забезпечують альтернативні формати представлення навчальних матеріалів.

10. Безбар’єрний простір та доступність інфраструктури

10.1. Семінарія забезпечує приведення території, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів

та правил щодо доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

10.2. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну. Семінарія розробляє та реалізує план заходів для забезпечення доступності.

10.3. Семінарія забезпечує:

- безпроблемне пересування на прилеглій території до будівлі навчального закладу;
- безбар'єрний вхід / вихід та безперешкодне пересування у приміщенні закладу освіти;
- доступність та зручність розташування дверних прорізів;
- розміщення інформації про умови доступності приміщення для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;
- за можливості — обладнання пандусів, ресурсних кімнат, приміщень для консультацій та відпочинку, пристосованих санітарних приміщень;
- розміщення позначень для навігації.

10.4. Семінарія забезпечує можливість вільно отримувати інформацію про Семінарію та освітні послуги у різних форматах, адаптованих для осіб з різними видами порушень.

11. Моніторинг та зворотний зв'язок

11.1. Семінарія здійснює систематичний моніторинг стану забезпечення інклюзивної освіти шляхом:

- проведення регулярних опитувань здобувачів освіти з особливими освітніми потребами щодо задоволеності умовами навчання;
- збирання та аналізу зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти в контексті задоволеності умовами щодо реалізації права на освіту;
- аналізу ефективності наданої підтримки та пристосувань;

- моніторингу академічної успішності здобувачів з особливими освітніми потребами;
- вивчення кращих практик інклюзивної освіти у закладах вищої освіти України та за кордоном.

11.2. За результатами моніторингу навчально-виховний підрозділ готує щорічний звіт про стан інклюзивної освіти в Семінарії та подає його на розгляд Вченої ради.

11.3. На підставі результатів моніторингу Семінарії вносить необхідні корективи до організації інклюзивного освітнього процесу, інфраструктури та механізмів підтримки.

11.4. Інформація про результати моніторингу та вжиті заходи оприлюднюється на офіційному вебсайті Семінарії.

12. Учасники інклюзивного освітнього процесу

12.1. Учасниками інклюзивного освітнього процесу в Семінарії є всі працівники Семінарії.

12.2. Ректор Семінарії (або особа, яка його замінює), завідувачі кафедр та керівники програм забезпечують ознайомлення всіх викладачів і працівників Семінарії з інклюзивною політикою Семінарії та вимогами щодо внесення необхідних змін і пристосувань в освітній процес.

12.3. Усі працівники Семінарії мають право на:

- підвищення кваліфікації для роботи зі здобувачами з особливими освітніми потребами;
- отримання консультацій та методичної допомоги щодо організації інклюзивного освітнього процесу.

12.4. Для забезпечення гідної взаємодії з особами з особливими освітніми потребами викладачі та працівники з повагою ставляться до таких осіб, вживають заходів для дотримання й захисту їх прав, не допускають висловлювань чи дій, які порушують чи принижують їхню гідність.

12.5. Здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами мають право на модифікацію освітнього процесу, яка може включати:

- модифікацію процедури екзамену чи заліку (окреме приміщення, продовження часу, використання адаптивних технологій тощо);
- використання спеціального обладнання чи сурдоперекладу під час навчання та контрольних заходів;
- додаткове облаштування / пристосування навчального місця в аудиторії;
- альтернативний формат навчальних матеріалів (аудіо / відео, збільшений друк, шрифт Брайля);
- підтримку волонтерів чи одногрупників у ролі академічних менторів протягом першого року навчання;
- конспектування лекцій, супровід з місця проживання до місця навчання (при потребі);
- забезпечення доступу до місця навчання / проживання відповідно до нормативних вимог та потреб здобувача.

13. Контроль за виконанням Положення

13.1. Контроль за виконанням цього Положення покладається на заступника декана з навчально-виховної роботи Семінарії.

13.2. Структурні підрозділи Семінарії несуть відповідальність за виконання Положення в межах своєї компетенції.

13.3. Завідувачі кафедр забезпечують дотримання вимог цього Положення при організації освітнього процесу на відповідних кафедрах.

13.4. Результати виконання Положення щорічно заслуховуються на засіданні Вченої ради.

14. Прикінцеві положення

14.1. Це Положення набирає чинності з дати його затвердження.

14.2. З дати набрання чинності цим Положенням втрачає чинність Положення про навчання людей з особливими потребами, затверджене Вченою радою у 2023 році.

14.3. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться у порядку, передбаченому для його затвердження, та відповідно до Інструкції про внесення змін до положень та інших локальних актів Семінарії.

14.4. Положення переглядається не рідше одного разу на п’ять років або позапланово — при зміні законодавства України протягом трьох місяців з моменту набрання чинності відповідних змін.

14.5. Усі питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до чинного законодавства України та локальних актів Семінарії.